

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. III. Baptismus, educatio, vitæ institutum: quod, qualeque id fuerit et
quandonam susceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A nensis loco, *cujus ipse fuerit dominus* *cujusque in Notitia Gamansiana, proxime huc transcripta, mentio fit, fuerit in lucem editus, testantibus id antiquis tabulis, quas sese legisse, Gamansio nostro ætate procectus monasterii Budicensis procurator asseruit. Verum cum non addatur, quæ qualesve fuerint illæ tabulæ, nescio, an fidem integram mereantur, nihiloque certior inde evadit locus Sancti natalis, quem nec aliunde tuto eruas. Quod jam ad annum, quo Meinulphus natus sit, spectat, illum nec Sigewardus, Sancti biographus, aliive scriptores antiqui, nec ulla probata atque indubix fidei monumenta, unde ut plane sit incertus, necessum est, diserte exprinunt, aut etiam quid suppeditant, ex quo eundem apte definit. Sigewardus tamen exhibet indicia, ex quibus saltem, quandonam natus sit Sanctus, latiori modo habeatur compertum. Id enim (vide ejus verba num. 22 recitata) factum scribit tempore gesti a Carolo Magno adversus Saxones antiquos belli; cum autem hoc ab anno 772 ad annum usque 804, uti inter omnes scriptores convenit, per continuos triginta tres annos (ita Eginhardus in Vita Caroli Magni loquitur) duravit, fuit secundum Sigewardum intra illud temporis spatium, quod inter annum 771 et annum 805 excurrit, S. Meinulphus in lucem editus.*

hoc tamen partim ex ætate, qua canonicus Paderbornensis se junxit,

31 Sed tempus Sancti natale ex Sigewardo paulo etiam propius modo determinemus. Hic Sancti biographus, *cujus omnia verba, ad institutum nostrum hic spectantia, ut dicenda clarius intelligantur, huc transcribo, num. 9 et 10 sic habet*: Puer autem Meinulphus sub jure scholari ad disciplinam dispositus litterarum, ex dispositione ascendit ad habitum earum, et quod scientiæ literalis habuit, usu operis devotus excoluit. Quippe quia viam, quæ ducit ad vitam, artam et angustam existere scivit, jam de tenero ungui studiis asperioribus mentem formavit... Cum autem excederet e scholis, excessit etiam desiderium mundani honoris, integra mente migrans ad propositum canonicæ legis in loco, qui dicitur Paterbrunno. Hic eum ejusdem loci pontifex, ipse quidem virtutum gloriosus artifex, nomine Baduradus, benignissima cura nutriendum suscepit, susceptumque largissimo paternitatis et gratiarum sinu refovit. Hæc Sigewardus, *ex quibus colligendum videtur, Sanctum sane non diu ante annum 793 esse natum: Baduradus enim, uti ex iis, quæ apud nos in S. Hathumaro, proximo ejus in sede Paderbornensi decessore, tom. II Augusti pag. 452, num. 19 et binis seqq. dicta sunt, facile colliges, ante annum 815 sedere non cepit; cum ergo abs illo jam episcopo, prout Sigewardi verba proxime huc transcripta innuunt, S. Meinulphus admodum adhuc juvenis et vix dum scholis egressus canonicis Paderbornensibus fuerit adlectus, qui fieri queat, ut hic diu ante annum 793 natus sit?*

partim ex ætate, qua obiit, anno circiter 795 accidisse videtur.

32 Nec diu etiam post hunc annum id factum mihi suadet Sancti, qui ætate maturus seu grandævus obiisse, a Sigewardo in Vita num. 26 traditur, tempus emortuale, quod minus alioquin ab anno 847, cui a plerisque scriptoribus innectitur, foret renovendum. Fuerit itaque Sanctus, uti ex jam dictis pronum est eruere, non improbabili ter anno circiter 793 natus. Etsi porro Schatenus in Annalibus Paderbornensibus pag. 46 et seq. ea litteris consignet, ex quibus consequens est, ut S. Meinulphi natiuitatem contra nonnullos, qui eam anno 777 perperam affigunt, in Octobris Tomus III.

annum dumtaxat 779 aut proxime sequentem differat, esse nihilominus eandem etiam diutius differendam, quisque, quantum opinor, ex jam dictis statuet, maxime cum certius etiam in opinione jam assignata, qua anno circiter 793 illigatur, evanescat periculum, ne, quod cautum præterea loco cit. Schatenus vult, Sanctus noster longius, quam verosimile sit, vixisse adstruatur. Nec refert, in illa tempus ejus emortuale ultra annum 847, cum quo a plerisque scriptoribus componitur, a nobis differri; nullus enim ex his, utpote qui omnes a Meinulphi ætate remotissime floruerint, certam atque indubitam fidem facere potest, nec illam mortis, ab hoc obita, dilationem longiori, quam Sigewardi, qui Sanctum ætate jam maturum seu senem abiisse e visis, scribit, auctoritas exigere videatur, annorum spatio infra definiemus, ita scilicet faciendum rati, non quod ad id auctoritas quæpiam irrefragabilis compellat, sed quod non longius, quam necesse sit ratione suadeat, a communiore receptorique scriptorum, etiam recentiorum, opinione recedere, sit consultum.

AUCTORE. C. B.

§ III. Baptismus, educatio, vitæ institutum: quod, qualeque id fuerit et quandonam susceptum.

Relata Sancti natiuitate, mox patris ejus obitum, matris Wichtrudis, de stupro, sibi a mariti defuncti fratre illato, expostulaturæ, ad Carolum magnum accessum, hujusque occasione baptismum, parvulo Meinulpho, qui, licet jam ætas ei concessisset virtutem ambulandi, sacris tamen undis tinctus nondum fuerat, tunc demum, ipsomet Carolo Magno sponsore, collatum, n. 7 et 8 enarrat Sigewardus, antiquior ejus biographus. Atque hæc quidem omnia anno 783 innectit in Annalibus Paderbornensibus pag. 47 Schatenus; verum, cum Sanctus, ut § precedenti probavi, diu ante annum 793 natus non sit, scriptori isti nec hic assentiri queo. Gobelinus Persona in Meinulphi Vita, prout, mutato stylo, apud Surium ad hunc diem exstat excusa, initio sic scribit: Anno Dominicæ Incarnationis septingentesimo septuagesimo septimo, cum Carolus Magnus eam Saxoniam partem, quam nunc Westphalam vocant, bello subegisset, omnes majores natu ejus regionis venerunt ad eum Paderbornam, uno dempto Witikindo, viro primario, quem nonnulli regem, alii duces fuisse arbitrantur. Il autem, qui ad Carolum venere, omnes in eodem loco salutaribus baptismi undis expiati sunt, visumque est Carolo regi illic episcopi sedem constituere.

Sacris baptismi undis,

F

34 Itaque tertio abhinc anno parvam ibi construxit ecclesiam, eamque, quod locus necdum munitus esset, Herbipolensi episcopo tum commendavit. Porro anno inde decimo quinto canonicum ecclesiæ Herbipolensis Hatumarium, natione Westphalum, primum illic episcopum instituit; ejus episcopatus anno quarto Leo Pontifex Romanus, ejus nominis tertius, ab æmulis Roma pulsus, ad regem Carolum Paderbornam venit, et ab eo honorifice in primis acceptus sedem illam Apostolica auctoritate confirmavit;

ipsomet Carolo Magno sponsore.

AUCTORE
C. B.

firmavit; ac deinde, nullo plane alio interposito verbo, sequentia subjungit: Per id tempus vir quidam opulentus et nobilis, non longe ab eo loco habitans, Christiana religione jam initiatus, viam universæ carnis ingressus est, relicta uxore catholica Wigtrude, et parvo filio, qui, etsi per ætatem ambulare jam posset, necdum tamen baptismatis fonte renatus erat. Ea ergo Wigtrudis, captata opportunitate, ad Carolum regem cum Filiolo suo fidenter accessit, atque ejus gratiam et benevolentiam studuit promereri. At rex feminam humaniter et pie accipiens, Filiolum ejus coram se curavit baptizari, et eum de sacro fonte suscipiens, MEINULPHI nomen ei imposuit.

non indubie,
ut notat Cointius, anno
779.

55 Ita hæcenus apud Surium Gobelinus: Sanctum autem anno 799 sacro baptismatis fonte fuisse ablutum, Cointius in *Annalibus Ecclesiasticis Francorum* tom. VI, pag. 695 e duobus illis Gobeliniæ apud Surium Vitæ textibus concludit. Et vero stando, ut facit, Gobeliniæ lucubrationis, a Surio editæ, auctoritate, non immerito. Cum enim in horum posteriori Gobelinus seu potius Surlus, Sanctum per id tempus (cujus scilicet ante memineral) baptizatum fuisse, scribens, singulari numero utatur, unice, ut consideranti patebit, tribus hæc vocibus, per id tempus, designat annum sedis Hathumari, Paderbornensis episcopi, quartum, anno Christi 799 e Gobelini calculis congruentem, quo Leonem III Papam Paderbornam ad Carolum Magnum accessisse, ultimo prioris textus loco narrarat. Verum etsi Gobelinus in Vita, primigenio scriptoris hujus sercato stylo, edenda Saxonum ad Carolum Magnum Paderbornam concursum, ecclesiam ibidem exstructam, Hathumari ad sedem Paderbornensem promotionem et Leonis III Papæ ad Carolum Magnum accessum, non secus atque id in Vita per Surium interpolata sit, num. 6 commemorat, illaque omnia facta iisdem plane quas hæc exhibet, notis chronicis (pro anno enim 770, cui numerosum Saxonum ad Carolum baptismumque concursum manifesto errore, non a Gobelino, sed a librariis profecto, illigat, annum 777 restituendum, infra in Annotatis docebo) ibidem etiam officiat, Sanctum tamen non per id tempus, cujus ante memineral, sed, usurpato plurali numero, illis temporibus baptizatum fuisse, subjungit: qua loquendi formula non solum annum sedis Hathumari quartum, quo Leo III Papa Paderbornam se contulerit, sed, ut consideranti palam fiet, totum illud, quod ab anno 777 usque ad annum 799 excurrit, temporis spatium designat, ut adeo non obstet, quo minus etiam citius, quam anno 799, Sanctus credatur fuisse baptizatus.

sed anno potius
777 vel
sequenti fuit
ablutus,

36 Et vero Meinulphi baptismus anno potius 797 aut 798 idcirco videtur innectendus, quod anno, ut § præced. docui, 793 non improbabiliternatus sit, quodque, cum baptismum suscepit, virtutem ambulandi, ut Sigewardus ipso narrationis suæ contextu num. 6 innuere videtur, per ætatem vix habuerit, triennisque proinde dumtaxat aut ad summum quadriennis exstiterit. Nec est, quod opponas, Sanctum Paderbornæ baptizatum fuisse; Carolum Magnum autem, qui eum e sacro fonte suscepit, anno 797 aut sequenti Paderbornam non adisse. Primo enim unde constat, Sanctum baptismum Paderbornæ fuisse initiatum? Verosimilime quidem Wigtrudis, ejus mater, haud procul Paderborna habitavit; verum cum simul etiam haud procul ab Heristallo, Saxonico in

diœcesi Paderbornensi ad Visurgin castrum, in quo Carolus Magnus, diviso per adjacentes regiones exercitu, anno 797 hybernasse, in Ann. Paderborn. pag. 36 docet Schatenus, domicilium habuerit, quid ni illo ad hunc principem sese cum parvulo Meinulpho potuerit conferre? Sed ut demus etiam tantisper, Paderbornæ hunc fuisse salutaribus baptismi undis expiatum, qui ibidem Carolus Magnus anno 797 aut sequenti non fuisse probabis? Etsi enim hunc principem Paderbornæ anno 797 commoratum, non memorent scriptores antiqui, cum tamen, ut dictum est, anno illo Heristalli hybernarit, esse utique videtur, cur hinc ad vicinam Paderbornam subinde tunc excurrisset. Adhæc cum Carolus Magnus (adi in An. Paderborn. pag. 38 Schatenus) anno 798, subacta Ostifalia compositisque per Westphalam sacris profanisque rebus, Aquisgranum discesserit, huc illum Paderborna, ubi etiam aliquandiu hæserit, sese tum contulisset, verosimile apparet.

37 Quod si modo Sanctum anno 799, quo Leo III Papa Carolum Magnum Paderbornæ convenit, baptizatum fuisse, præfracte adhuc velis, haud equidem magnopere refragabor; cum enim Meinulphus, dum sacro lavacro fuit ablutus, quatuor forte, ut jam innui, annorum fuerit, hique retro computati deducant ad annum 795, manebit vel sic, quod supra statui, quodque est præcipuum, eum saltem non diu post annum 793 esse natum. Ut ut tandem sese res habeat, vix equidem dubitem, quin Sanctus, sæculo viii jam prope elapso, sacro baptismatis fonte fuerit regeneratus, quod latiori hoc modo desinisse jam sufficiat. Porro Sanctum fuisse etiam a Carolo Magno in tutelam susceptum, Schatenus in Ann. Paderborn. pag. 17 affirmat; etsi vero id nec Sigewardus, nec Gobelinus disertè usquam edicat, a vero tamen abhorreere, neutiquam videtur; imo vero dubitandum non est, quin hic princeps puerum Meinulphum, quem de sacro fonte levarat, honeste ac Christiane educandum litterisque imbuendum curarit. Et eum quidem scholaribus disciplinis apud Baduradum, Paderbornensem episcopum, fuisse mancipatum, Gobelinus in Vita num. 9 scribit.

38 Verum cum Sanctus, ut docui, non serius, quam anno circiter 793, natus sit, certeque non citius, quam anno 845, ad Paderbornensem cathedram Baduradus fuerit electus, qui hic Meinulphum adhuc puerum scholaribus, ut loquitur Gobelinus, disciplinis seu litteris imbuendum queat accepisse? Nec juvat hic dicere, Baduradum, nondum episcopum, oneri huic sese submisisse, tantumque per prolepsin a Gobelino episcopi titulo insigniri; Gobelinus enim loco cit. ita habet: Postquam Hatumarus primus episcopus Paderbornensem rexit ecclesiam annis octo, decessit, et successit ei quidam de clero Wirtziburgensi, sed natione Westphalus, nomine Baduradus, qui rexit ecclesiam annis quadraginta octo. . . . Et sic Baduradus cathedralem ecclesiam Paderbornensem, quam Carolus Magnus inchoaverat, consummavit, apud quem puer Meynulfus scholaribus disciplinis est mancipatus; quibus verbis sane, puerum Meinulphum scholaribus disciplinis seu litteris excolendum Badurado, jam tum creato episcopo, datum fuisse, Gobelinus sat aperte tradit, uti nemo non videt: a vero autem hic aberrare Gobelinum, liquet etiam vel ex eo, quod Baduradus, cum in episcopum Paderbornensem electus est, inter clerum Heribolensem,

A polensem, uti ex iis, quae de eo Schatenus in Ann. Paderborn. ad annum 815 memorat, fas est colligere, Heriboli egisse videatur, nec eo educandus litterisque ac moribus Christianis informandus e Westphalia missus fuisse usquam legitur puer Meinulphus.

alioque ex capite forsitan contendes,

39 Vidit haec verosimiliter Schatenus, ideoque in Ann. Paderborn. ad annum 783, pag. 17 scribit, puerum Meinulphum, non Badurado, sed, quod a vero nequiquam abhorret, sacerdotibus educandum impense a Carolo Magno commendatum, factumque aetate maturiorem ab Hathumaro Paderbornensi episcopo litteris excultum fuisse; quod pariter, cum Hathumarus (adi Operis nostri tom. II Augusti pag. 452, num. 18 et seqq.) ante annum 815 e vivis non abierit, veritati potest esse consonum, sive interim is, ut in Annal. Paderborn. pag. 29 et seq. docet Schatenus, anno 795, sive, ut Eckhardus in Commentariis de Rebus Franciae Orientalis lib. 25, num. 78 et 110 contendit, aliquot annis serius ad episcopatum Paderbornensem fuerit erectus. Uti itaque ipsimet Hathumarus et Baduradus, Carolo Magno a devicta Saxonum gente obsides inter ceteros nobilium adolescentes olim dati, posteaque ambo, alter post alterum Paderbornenses episcopi, fuerunt per hunc principem episcopo Heribolensi educandi Christianisque moribus formandi traditi, ita volente eodem Carolo, Meinulphus ab Hathumaro Paderbornensi episcopo, seu potius sancti hujus antistitis, aut certe, si res, antequam is esset episcopus, accidit, praesulis Heribolensis, diocesim Paderbornensem vicario munere tunc moderati, cura fuerit verosimillime educatus a sacerdotibus, Heriboli in diocesim Paderbornensem missis, qui eum non tantum litteris, sed etiam Christianae religionis rudimentis, virtutumque studio egregie imbuerint. At vero, oggeres, apud Overhamum sola verba, num. 31 huc transcripta, cum paucis aliis, ad rem non facientibus, integrum Vitae, per Sigewardum scriptae, caput constituunt, idque hunc praefert titulum: S. Meinulphus ab antistite Badurado ingenue educatur.

a Badurado, probe edoctus scholisque egressus

C 40 Fateor, sic habet: verum quid tum? Overhamus pro mero suo arbitrio titulum illum effuisse videtur: ita autumo, tum quod is ab apographo nostro Hardselusano, num. 12 et alibi jam laudato, absit, tum quod in toto isto capite nulla plane Meinulphi a Badurado vel educati vel litteris exculi mentio occurrat. Sigewardus quidem ibidem de Meinulpho ita scribit: Cum autem excederet e scholis, excessit etiam desiderium mundani honoris, integra mente migrans ad propositum canonicae legis in loco, qui dicitur PATERBRUNNO. Hic eum ejusdem loci Pontifex, ipse quidem virtutum gloriosus artifex, nomine Baduradus, benignissima cura nutriendum suscepit; verum his verbis unice significatur, fuisse Sanctum, jam scholis, quod bene notandum est, egressum, canonicis Paderbornensibus a Badurado adscriptum, nutriendumque susceptum, eo scilicet modo, quo tunc canonici cathedrales, in communi viventes, ab episcopis suis, sive e solis fere propriis bonis, si divites essent, sive, si pauperes, ex ecclesiae facultatibus, nutrirunt seu alii solebant. Equis vero hinc concludat, Meinulphum puerum a Badurado fuisse ingenue educatum, litterisque excultum? Nec est, quod reponas, Sanctum, canonicis jam aggregatum, a Badurado aut saltem hujus cura scientias altiores didicisse, id enim, utut vero sane simillimum, hic non quaeritur, sed unice an Sanctus sub Baduradi jam episcopi disciplina puerilem aetatem exegerit, litterisque tunc ab eo fuerit edoctus, quod a vero alienum, sufficienter, quantum opinor, modo dicta evincunt. Ad vitae institutum, a Meinulpho susceptum, quoniam de eo mentio jam incidit, sermonem nunc converto.

41 Sanctus litteris jam probe excultus, Paderbornae, ut Sigewardus verbis proxime iterum jam recitatis docet, propositum seu institutum canonicae legis fuit amplexus, id est, canonicis nomen dedit. Verum quod quaeve id fuit vitae institutum, et quandonam a Sancto susceptum? Cum Meinulphus, ut supra docui, anno circiter 793 natus sit, juvenisque adhuc et vixit scholis egressus, uti ex verborum Sigewardi num. 31 huc transcriptorum contextu apparet, canonicis Paderbornensibus, postquam jam Baduradus, episcopus ex dictis ante annum 815 non creatus, dignitatem hanc esset adeptus, sese adjunxerit, id verosimiliter vel ipso anno 815 vel sequenti aut certe non multo serius evenerit. Atque ita quidem, quo circiter tempore canonicis Paderbornensibus Sanctus se junxerit, innotescit; quod autem pertinet ad questionem, qua quod quaeve vitae institutum sic suscepit, inquiritur, alii illum ex hoc Benedictinum monachum, alii canonicum Regularem faciunt. Et primo quidem illis, qui Meinulphum faciunt Benedictinum monachum, accensendi certo sunt supra laudati, qui in Fastos sacros, Sanctis Benedictinis celebrandis a se contextos, Sanctum nostrum intulere, Benedictini hagiologi, Wiomus scilicet, Dorgainus, Menardus et Bucelinus: verum tres priores nullam omnino, ob quam Ordinis sui Sanctis Meinulphum annumerent, rationem adducunt in medium; ultimus vero elogii, quo illum exornat, initio ita ad hunc diem memorat: Is (S. Meinulphus nimirum) a Carolo Magno imperatore a sacro fonte susceptus, et in collegium denique cathedralium monachorum Paderbornensium adscriptus, sub Regulari instituto magnis profectibus claruit, et ut generis praestantissima nobilitate, sic humilitate monachica et rara vitae sanctitate refulsit.

AUCTORE C. B.

Paderbornae canonicorum collegio nomen dedit.

42 Bucelinus ergo Sanctum illicirco facit Benedictinum monachum, quod cathedrale canonicorum Paderbornensium collegium, cui ille nomen dedit, e monachis Sancti aetate constitisse existimat. Nec alia ratione, quantum opinor, ducti fuerint alii, qui cum Bucelino Benedictinum Sancti monachatum asseruerunt. Verum vitine reipsa Meinulphi aetate e monachis constans cathedrale Paderbornense collegium? E monachis sane verosimiliter tunc constitit, si ab ipso sui initio, cum Sancti aetate forsitan conjuncto, aut certe hanc non multum praegresso, pro monachis fuerit institutum; verum id non monachorum, sed clericorum primitus fuisse, nec ab his ad illos ad id usque tempus, quo Sanctus e vivis abiit, fuisse translatum, jam nunc dicenda aperient. Collegium illud, vel ab Hathumaro, jam primo Paderbornensium episcopo, vel sancto illo antistite ad sacram hanc dignitatem nondum erecto, initium accepit, ut communis fert opinio: si primum, nullus dubito, quin primitus, non monachorum, sed clericorum fuerit; Hathumarus enim in primaria sua seu cathedrali ecclesia, non monachos, sed clericos collocavit, utpote ipsemet clericus, e clero Wirceburgensi seu Heribolensisi ad cathedram Paderbornensem assumptus, quemodum apud nos tom. V Julii in Historia Translationis S. Liborii pag. 413, num. 7 docet, qui Hathumaro suppar fuit,

quod cum ab ipso sui initio, sive hoc ab Hathumaro, I Paderbornensi episcopo,

F

AUCTORE
C. B.

sive a Bur-
chardi proxi-
mo in sedem
Herbipolen-
sem successore
Megingozo,

fuit, Ido presbyter, seu potius ex hujus relatione auctor Saxo anonymus. Quod si autem ante aditum ab Hathumaro episcopatum initium accepit, etiam vel sic clericorum, non monachorum, primitus exstiterit.

43 Rem sic ostendo: antequam Hathumarum, primum certumque episcopum, nacta esset Paderbornensis ecclesia, vicario hanc munere ad Hathumari usque promotionem administrant Wircebursenses seu Herbipolenses episcopi, uti inter eruditos convenit, probatque in *Annal. Paderborn.* ad annum 785 Schatenus, qui vicariam illam diocesis Paderbornensis administrationem primo fuisse penes S. Burchardum, primum Herbipolensium episcopum, ibidem etiam docet, ductus auctoritate Egilardi, qui S. Burchardum, cujus vitam litteris est complexus, ad annum usque 791 in vicis fuisse superstitem, memorie prodit: verum cum S. Burchardus, uti Georgius Eckhardus lib. xxiii *Rerum Franciæ Orientalis* num. 443 luculentissime ostendit, ante S. Bonifacium, Moguntinum archiepiscopum, anno 754, aut certe sequenti, e vicis martyrio sublatum, ultimum diem clausurit, nequit sane Paderbornensem ecclesiam, utpote ante annum 772, quo bellum Saxonicum Carolus Magnus primum est exorsus, certissime non erectam, vicario episcopi munere administrasse. At vero S. Burchardo in sedem Herbipolensem proxime successit Megingozus, cui si vicarium illud munus attribuitur, nihil sane vero fiet absimile.

Paderbornensem ecclesiam vel per se vel per Bernwulfum,

44 Megingozus enim, uti apud laudatum Eckhardum lib. xxiv *Rerum Franciæ Orientalis* num. 4 et 236 probatum invenies, diocesim Herbipolensem ab anno 752 ad annum usque 785, quo eam Bernwolfo resignavit, antistes moderatus est; vicaria autem ecclesiæ Paderbornensis cura jam inde ab anno 780 Wircebursibus seu Herbipolensibus episcopis videtur fuisse commissa; Gobelinus enim in *Cosmodromio* etate 6, cap. 38 sic scribit: Erexit igitur Carolus quandam ecclesiam in Paderborne, quam commisit episcopo Wizeburgensi respiciendam, donec de episcopo posset eidem loco tuto providere. Et hæc ecclesia incepta est anno Domini septingentesimo octogesimo. Adhæc, inquit in *Annal. Paderborn.* pag. 24 Schatenus, ex veteri Chronico Franciæ, quod nobiscum P. Joannes Gamansius communicavit, Bernwulfum, successorem Megingaudi ac tertium Herbipolensem episcopum, missum ante episcopatum suum in Saxoniam et per aliquot annos Paderbornensem ecclesiam vicario episcopi munere administrasse, constat; ita fere ad verbum loco cit. Schatenus; cum autem Megingozus seu Megingaudus, ut jam docui, ab anno 752 ad annum usque 785 Herbipolensem cathedram occupavit, diuque indubie ante hunc posteriorem annum Bernwulfum in clero suo numeravit, id enim vero, quod hic de Bernwolfo ante Herbipolensem episcopatum, ei ex dictis anno 785 collatum, Herbipoli in Saxoniam seu Westphaliam misso, gestoque ibidem abs illo per aliquot annos vicario Paderbornensis episcopi munere ex antiquo Franciæ Chronico assertur, fuerit verosimillime, Megingozo vel jubente vel saltem curante, effectum, ut adeo hic tunc Paderbornensem ecclesiam non quidem per se, sed per Bernwulfum, proximum suum in sede Herbipolensi successorem, vicaria cura gubernavit.

45 Jam vero, si sub Megingozo cathedrali Paderbornensi collegio datum fuerit initium, illud

nihilominus, etiam hoc dato, non monachorum, sed clericorum, primitus exstiterit. Etsi enim Mabillonius alique scriptores Benedictini Ordini suo Megingozum seu Megingaudum Herbipolensem episcopum adscribant, an tamen hic, cum Herbipolensem adhuc ageret episcopum, reipsa exstiterit monachus, undequaque (adi lib. xxiv *Comment. Franciæ Orientalis* num. 66 et seq. Eckardum supra plus semel jam laudatum) certum non est: nec, etsi certum omnino foret, quidquam propterea contra nos posset inferri. Etenim in Occidentalem Antiquæ Saxonie plagam seu Westphaliam Bernwulfum, qui, non monachus sed clericus erat, Paderbornensem diocesim vicario episcopi munere administraturum, Megingozus misit, qui tamen monachum verosimiliter fuisset missurus, si in cathedrali seu primaria ejusdem diocesis ecclesia, non clericos sed monachos voluisset collocari. Adhæc Bernwulfus, qui Megingozus jussu ac nomine vicarium diocesis Paderbornensis munus gessit, non tantum erat clericus, verum etiam monachus, utpote quos (adi apud Mabillonium *Sæculo III Bened.*, part. 1, pag. 745 Egilardum in Vita S. Burchardi) e principe seu cathedrali Wircebursensi S. Kiliani ecclesia, ut primum postea Herbipolensium episcopus factus erat, eliminavit, parum æquus; quod cum ita sit, Paderbornæ eum tunc monachorum collegium congregasse, parum verosimile apparet. Et sane (videtis in *Annal. Paderborn.* pag. 25 Schatenum) minime id tum fecisse Bernwulfum, sed in primaria Paderbornensi ecclesia clericos constituisse, non obscure docet vetustum Franciæ Chronicon supra citatum.

46 Quod si porro ex eo, quod ad annum 785, quo Bernwulfus resignatum sibi a Megingozo Herbipolensem episcopatum adivit, Westphalia nimirum adhuc belli motibus turbata figendo Paderbornæ, sive clericorum sive monachorum, collegio locum dedisse non videatur, antiquo illi Monumento fidem deneges, cathedraleque canonicorum collegium Paderbornæ sub Megingozo a Bernwolfo nondum episcopo inchoatum nolis, nec sic etiam illius initium a monachis repetendum evinces. In hypothesi enim, qua dictum collegium ante Hathumari ad episcopatum promotionem primo fuisse inceptum, tantisper hic admittimus, necesse omnino est, ut idem collegium, si non sub Megingozo, sub Bernwolfo equidem Herbipolensi jam episcopo, aut certe sub altero e binis proximis ejus successoribus, ante annum 814, quo indubie Paderbornensium episcopus creatus jam fuerat Hathumarus, e vita (vide in *Franciæ Orientalis commentariis* lib. xxvi et xxvii Eckardum) jam ereptis, initium accepisse statuatur; cum vero hi omnes, uti ex Eckardo locis proxime cit. liquet, clerici fuerint, manebit adhuc, fuisse illud a primo suo auctore e clericis, non autem e monachis, conflatum, ut adeo sive ante, sive post aditum ab Hathumaro Paderbornensem episcopatum initium accepit, clericorum equidem primitus, non autem monachorum, exstiterit.

47 Atque id adeo veritati consonum existimavit Schatenus, ut in *Annalibus Paderborn.* pag. 35 affirmare non dubitavit, nulla prorsus, unde ecclesiæ Paderbornensis originem a monachis repetas, indicia exstare aut vestigia; quod etiam agnovisse videtur Mabillonius, utpote qui cathedralibus Germaniæ ecclesiis, quas initio a monachis Benedictinis occupatas fuisse, Præfatione in III Sæculum Benedictinum § 3 contendit, Paderbornensem non accensent. Jam vero cum nihil omnino

D monachis parum æquum, vicario, episcopi munere moderato,

E

sive denique ab altero e binis proximis Megingozus successoribus repetas, clericorum fuerit,

F

manseritque etiam Sancti etate, monachum hic professus non est,

A omnino etiam suppetat, unde cathedrale Paderbornense collegium, primitus ex dictis vel ab aliquo e tribus proximis S. Burchardi in sedem Heribipolensem successoribus, vel ab Hathumaro, primo Paderbornensi episcopo, pro clericis institutum, fuisse deinde aut ab hoc, aut a proximo ejus successore Badurado, quem Sanctus noster in morte vel præcessit, vel certe quam proxime exceperit, ad monachos translatum, suspicaris imo vero cum id aut ab Hathumaro, aut a Badurado factum, credibile non appareat vel ex eo, quod ambo, utpote e clero Heribipolensi, uti supra docui, ad cathedram Paderbornensem assumpti, clerici exstiterint, verosimillime sane, si non certo, idem Paderbornense collegium et eo etiam tempore, quo ei nomen dedit S. Meinulphus, et tota hujus ætate clericorum, non monachorum, fuerit, Sanctusque proinde, utpote collegii, cui se junxerat, institutum haud dubie secutus, clericum canonicum, non monachum canonicum fuerit professus. Et sane Sanctum monachum non fuisse, non obscure etiam sæculo iv Benedictino, part. 2 fateretur Mabillonius: eum enim ibidem inter Prætermisissos refert, atque: Meinulfus in Martyrologio nostro (Menardianum designat) adscriptus est Octobris die 5, tametsi nihil de ejus monastica professione in ejus Actis legitur.

nec tamen etiam ad hodiernum canonicorum Regularium,

B 48 At vero, siscitabere nunc fortassis, fuitne ergo canonicum Regularem S. Augustini S. Meinulphus professus? Scriptor anonymus, qui Chronicon Bodecense, n. 19 memoratum, publici juris fecit paucisque etiam quod ibidem non monui, Annotationibus auxit, pag. 124 hanc suggerit notitiam: Agunt canonici Regulares Congregat. Windesheimensis quinto Octobris sub ritu duplici de S. Meinulpho, tamquam de Sancto Ordinis una cum aliis Germanicæ utriusque sanctis patronis, quales sunt SS. Bonifacius, Rupertus, Udalricus, Wilibaldus, Chilianus, Wolfangus etc. Sanctum ergo, uti ex his verbis apparet, Ordini suo, canonicorum Regularium S. Augustini vocato, accensent Regulares Congregationis Windesheimensis canonici. Joannes Mauburnus, alias a loco natali Joannes de Bru-xellis dictus, qui et ipse e Congregatione Windesheimensi canonicus Regularis S. Augustini fuit, in libro notato apud nos Ms. 163, quem exeunte sæculo xv concinnavit ac Sanctorum Ordinis Canonicorum Regularium Venatorum inscripsit, S. Meinulphum suo canonicorum Regularium S. Augustini Ordini cap. 123, quod De sancto Meynulpho archidiacono Padeburnensi inscribitur, pariter attribuit, sibi que hac in re etiam alios assentientes habet, quorum omnium hic nomina non recenseo, sed nec canonicum Regularem, quales modo sunt, qui canonici Regulares S. Augustini audiunt, Sanctum nostrum fuisse, nunc ostendo. Ante octavum æræ Christianæ sæculum ecclesiarum seu clericis sui presbyteri a canone matriculave ecclesie, cui ex hujus stipendiis alendi, erant inscripti, dicebantur Canonici; sæculo autem ix, quo Sanctus noster obiit, imo jam inde ab octavo, quo clerici, quoad fieri poterat, in congregationes et communem vitam compingi primum capere, non amplius ab illo Ecclesie canone seu matricula, cui essent inscripti, sed a canone seu Regula vitæ, e sacris canonibus sanctorumque Patrum scriptis contexta, quæ ipsis servanda præscribatur, nomen suum accipiebant, ut Thomassinus de veteri et nova Ecclesie Disciplina tom. I, lib. iii, cap. 8 et 9 e diversis

præcipue conciliis, sæculo octavo et nono celebratis ostendit.

C 49 Omnes porro, ut ibidem Thomassinus etiam docet, posterioris hujus generis canonici, quorum alii vel intra vel juxta ædes episcopales sub ipsomet episcopo aut alio præposito, alii, qui collegialium erant ecclesiarum, seu in civitate extra ædes episcopales seu etiam ruri sub præposito, ac alii denique in monasteriis (eorum enim omnium ædes, non secus ac monachorum, monasteria etiam vocabantur) cœnobitice sub abbate agebant communi claustro, refectorio et dormitorio cum suo seu episcopo seu præposito seu abbate utebantur; etsi autem ita in claustris vitam communem ducerent, essentque etiam subinde ex illis, qui possessionibus suis bonisque omnibus temporalibus nuntium remitterent, quisque tamen patrimonium aliaque bona retinere poterat, nec ulle erant canonicorum illorum congregationes, quæ voluntarie paupertatis voto, ut hodierni Regulares S. Augustini canonici, essent obstricti. Liqueat id potissimum tum generalim ex conciliis, utroque proxime memorato sæculo celebratis, quæ alios canonicos, quam quibus bona temporalia patrimoniumque retinere fas esset, nuspium memorent, tum nominatim ex concilio Aquisgranensi, quod anno 816 sub Ludovico Pio fuit celebratum, quodque in Regula, quam, 145 capitibus seu totidem canonibus distinctam, canonicis deinceps servandam decrevit, can. seu cap. 115 universim de canonicis ita pronuntiat: Quamquam enim canonicis, quia in sacris canonibus illis prohibitum non legitur, liceat linum induere, carnis vesci, dare et accipere, proprias res et Ecclesie cum humilitate et justitia habere, quod monachis, qui secundum Regularem institutionem arctiorem ducunt vitam, penitus inhibuitur, non tamen in cavendis vitiiis et amplectendis virtutibus eorum a monachorum distare debet vita; quibus ex verbis sane manifestum fit, usque ad Aquisgranense concilium, seu ad annum usque 816, quo id dicitur celebratum, canonicis a sacris præcedentium conciliorum canonibus inhibitam non fuisse rerum temporalium possessionem, quæ cum eis deinde, labente adhuc sæculo ix, nulla plane via facta fuisse illicita inventatur, consequens est, ut sæculo viii et ix voluntariam paupertatem, cui moderni Regulares S. Augustini canonici sese obstringunt, professi non fuerint.

D 50 Jam vero, cum id ita sit, quis credat, nondum canonicorum Paderbornensium congregationem, quæ, sæculo octavo exeunte aut initio noni ex dictis institutam, fuisse sæculo ix spontanæ paupertatis professione constrictam, Sanctumque proinde utpote qui illos inter tunc egerit, canonicum Regularem exstitisse, quales modo sunt, qui Canonici Regulares S. Augustini nuncupantur? Et vero, quod ad Sanctum nostrum nominatim pertinet, non fuisse eum voluntarie paupertati obstrictum, ac proin nec ad modernorum S. Augustini canonicorum normam canonicum, liquidum etiam fit vel ex eo, quod Budicense monasterium, uti infra docebo, in patrimonii sui fundo extruxerit, atque e propriis suis facultatibus jam dudum canonicus largissime dotavit. Vidit id Mauburnus supra laudatus, hincque loco ibidem cit. ait, contra spontaneam S. Meinulphi paupertatem e monasterii Budicensis constructione, in proprio patrimonii sui fundo abs eo facta, argui idcirco non posse, quod ad sanctum illud opus absque

AUCTORE
C. B.

utpote quod
sæculo ix, quo
Sanctus flo-
ruit.

E

F

AUCTORE.
C. B.

absque episcopi sui facultate manus non admove-
rit. Fateor, id Sanctus absque praevia episcopi sui
facultate non fecit; verum anne hanc idcirco pe-
tiit, quod, ea non obtenta, de patrimonio, aliisque
temporalibus bonis disponere, nefas illi esset? Id
sane Mauburnum, qui ita ratiocinatur, existi-
masse necesse est; ast qui haec ejus queat pro-
bari opinio, haud satis perspicio. Cum enim,
invitis aut non ammentibus locorum episcopis,
de novo castruere monasteria, integrum non sit,
quid ni e solo hoc capite factum esse queat, ut
Sanctus Budicæ condendi monasterii facultatem a
Paderbornensi episcopo, cui locus ille suberat,
flagitarit? Adhuc anne ergo moderno Regulari
S. Augustini canonico patrimoniū aliorumque
temporalium bonorum dominium ea lege, ut de
hisce absque Superiorum suorum consensu non
disponat sibi retinere fas sit?

quidquid
etiam contra

51 Id equidem non apparet, ac proin, etsi
etiam darem, Sancto jam canonico hujusmodi
dumtaxat vinculatum, ut aiunt, rerum suarum
dominium fuisse, consequens idcirco non esset,
ut is talis, quales hodierni sunt Regulares S. Au-
gustini canonici, canonicus existerit. Nec est,
quod hic modo opponas, Wilhelmum, Paderbor-
nensem anno 1400 electum episcopum, et Gobe-
linum Personam, quorum ille in litteris, quibus
apud Gobelinum Cosmodromii ætate 6, cap. 90
cænobium Budicæ in Joannem Wael, canoni-
corum Regularium monasterii Swollensis Prio-
rem, anno 1409 transcribit, ita loquitur: Meinol-
phus ejusdem monasterii (Budicæ) fundator
supra dictus religionis illius (canonicorum Re-
gularium) creditur fuisse professor; hic vero,
cathedralis Paderbornensis ecclesie canonicos us-
que ad Bernardum IV, Paderbornensem e comi-
tibus Lippiensibus episcopum seculo XIII creatum,
Regulares fuisse, Cosmodromii ætate 6, cap. 64
innuit; cum enim Wilhelmus seculo demum
quinto decimo Paderbornensium fuerit electus
episcopus S. Meinulphum, jam inde a seculo IX
vita functum, canonicum Regularem fuisse, nemo
prudens persuasum sibi habebit ex eo, quod Wil-
helmi Paderbornensis episcopi ætate ita fuerit
creditum; quod autem ad Gobelinum Personam
jam pertinet, cum hujus ætate seu seculo XIV so-
nescente et XV ineunte plurimæ canonicorum, qui
canonici Regulares dicebantur, congregationes exi-
sterent, forsitan is scriptor antiquiorum, qui usque
ad seculum XIII floruerunt, Paderbornensium ca-
nonicorum congregationem, non secus atque illas,
temporis sui more seu instituto ad anteriorum
temporum morem seu institutum perverse trans-
lato, e canonicis Regularibus constituisse, existi-
marit, ut non sit, cur illum, nimis præterea a re,
quam memorat, remotum, multum hic moremur.

hic opponas,
noscat.

52 Quod si id displiceat, cum seculo XV ad
finem vergente, quo simul et initio sequentis Go-
belinus floruit, Paderbornenses canonici, priva-
tam tum vitam agentes, domosque separatas inco-
lentes, canonicorum secularium nomine venirent,
fortassis hic auctor de antiquioribus, seculum XIV
prægressis, Paderbornensibus canonicis, quod ita
hos inter et illos apte distinguere cerneret, veluti
de canonicis Regularibus fuerit locutus, ratione
habita, non quidem Regulæ, quam hodierni pro-
fitentur Regulares canonici, sed Regulæ Aquis-
granensis, anno 816 e sacris canonibus san-
ctorumque Patrum scriptis contextæ, e cujus
præscripto vitam communem, patrimonio tamen
aliisque temporalibus rebus non abdicatis, antiqui

illi Paderbornenses canonici in claustris exegerant. D
Sane quo minus ultimam hanc interpretationem
patiatur Gobelinus, ipsa loco proxime cit. suppe-
ditata ab eo verba non obstant, quod ut quisque
possit perspicere, illa huc transcribo. Sic habent:
Sub isto Bernardo (hujus nominis IV Paderbor-
nensium episcopo) in ecclesia Paderbornensi
adhuc observantia Regularis inter canonicos
ejusdem ecclesie viguit, et sub eo immutatio
facta videtur de Regulari observantia ad statum
canonicorum secularium. Ita Gobelinus, qui,
cum ea sensu proxime dato in litteras forte dum-
taxat miserit, opinioni sane, qua seculo IX Pader-
bornenses canonicos ac proin Sanctum nostrum,
utpote ex his tunc unum, canonicos Regulares
non fuisse, arbitramur, minime adversatur.

53 Nec, si adversaretur, aliter sentire nos
cogeret, utpote sequioris dumtaxat ævi scriptor,
cujus auctoritas rationibus, in rem nostram
supra adductis, præponderare neutiquam possit.
Ceterum ex omnibus hic jam dictis pronum est
colligere, seculo IX Paderbornenses canonicos,
ac proin Meinulphum, non fuisse etiam ex illo
clericorum genere, qui canonicorum secularium
nomen modo sunt sortiti; hi enim, private vite
addicti, diversas fere singuli vias incolunt, nec
ad ullam certam fixamque Regulam exi-
gunt; Paderbornenses vero sæculi IX canonici,
hosque inter S. Meinulphus e sacrorum cano-
nicorum præscripto vitam communem, utut bono-
rum temporalium abdicatiōni non obstricti, in
uno eodemque claustris seu monasterio duxerunt.
At vero, inquit, si hæc ita habeant, consecrarium
est, ut nec canonici Regulares, nec seculares
existerint. Fateor, sic habet; imo vero ne cano-
nici quidem Regulares, aut seculares fuisse nun-
cupati, quod jam nunc, uti etiam quales canonici
existerint, ostendo. Cum Regula, quam canonicis
deinceps servandam concilium Aquisgranense,
sub Ludovico Pio celebratum, præscripsit, anno
816, quo circiter vite canonicæ Sanctus se dedit,
initium acceperit, eam canonici Paderbornenses,
ac proin S. Meinulphus, toto illo sæculi IX spatio
quo hic illos inter egit, verosimillime, ne dicam
indubie, observarint, sique canonici, secundum
Regulam Aquisgranensem in communi viventes,
existerint.

vita institu-
tum, sed ad
Regulam
Aquisgranen-
sem

E

canonicum
egit.

F

54 Ad hanc porro, qui seculo IX vitam exegeret
clerici, nec Regulares, nec Seculares canonici,
sed simpliciter absque addito (adi Hierarchiæ
Augustinæ partis 3 prodromo, Observatione 1
Corbinianum Khamm) dicti fuerunt Canonici, et
sane non immerito, utpote a canonicis, Regulari-
bus quidem bonorum temporalium proprietate
seu possessione, a secularibus vero vite communis
in claustris seu monasteriis societate plurimum
diversi. Atque ita modo, quale fuerit vite insti-
tutum, a Sancto susceptum, defini; ut porro
etiam quæ qualitate fuerint illa claustra seu mo-
nasteria, a canonicis in communi viventibus olim
inhabitata, studiosus lector e Paderbornensi an-
tiquo hujusmodi monasterio utcumque saltem
cognoscat, hic verba, quæ de hoc Schatenus in
Annal. Paderborn., anno, ut jam monui, 1693
excusis, pag. 34 suppeditat, transcribo. Sic
habent: Extat hodieum (Paderbornæ) ma-
gnificum in quadro ædificium choro basilicæ
circumpositum, seu illud ab Hathumaro et Ba-
durado, seu ad primam collegii formam splen-
didius ab incendio a Rhotario et Meinwerco (Rho-
thario hic anno 1009 in sedem Paderbornensem
suc-

A *successit*) exstructum sit. Circum in inferiore parte peristylia, in medio cœmeterium clericorum, supra dormitorium et literis studiisque vacantium cubicula, singula suis habitaculis discreta. Ac nescio, an ullibi clericorum in communi olim viventium illustriora magis certioraque vestigia. *Hæc Schatenus, quæ aliis, de vitæ instituto, quod Sanctus fuerit sectatus, disputatis, corollarîi quodammodo vice addidisse jam contentus § huic finem impono.*

§ IV. Monasterium condere Sanctus statuit; an ad id voto etiam sese obstrinxerit, et an ecclesiæ Paderbornensis archidiaconus umquam fuerit.

Virtutem, quam Sanctus, sæculo nondum deserto, in teneris etiam annis minime neglexerat, cathedrali Paderbornensium canonicorum collegio jam adscriptus studiosissime excoluit, cumque in illa sub Badurado, secundo Paderbornensis ecclesiæ episcopo, a quo fuerat ex dictis in hoc

B *cooplatas, progressum non exiguum jam fecisset, Deo inspirante, accidit, ut idem Baduradus, cui Meinulphus et in amoribus erat et comes adhaerebat assiduus, ceteras inter quæstiones, quas in commune subinde proponere solebat, forte exquireret, quid sibi Christus vellet hisce apud Matthæum cap. 8 verbis: Vulpes foveas habent, et volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet; cum autem, cordis nostri habitaculum impensissime semper a Servatore nostro expeti, nec tamen, aditu ad illud per peccata nostra præcluso, impetrari, hæcque de re Christum apud Matthæum queri, quidam ex adstantibus respondisset, Sanctus, hisce auditis, ultra quam dici queat, commotus, ad januam cordis nostri Christum frustra pulsare, graviter ingemuit, atque ut in se saltem divina illa querela non caderet, non solum Christo in corde suo, excluso levissimo etiam quocumque peccato, dare locum, verum etiam monasterium, in quo*

C *Dominus, veluti in sede sibi sacratori, inter personas, seruitio suo vitæque puritati singulariter addictas, perpetuo habitaret, exstruere constituit. Ita fere quantum ad substantiam num. 11 et seq. innuit Sigewardus, antiquior Sancti biographus, addens deinde, qui post, quod pie constituerat, executioni etiam S. Meinulphus mandavit; verum an hic, antequam id faceret, voto etiam ad sacrum illud opus sese non obstrinxit?*

voto etiam ad id se obstrinxisse narratur;

56 *Sacra S. Liborii Cenomanensis in Galliis episcopi lipsana, quæ magna hodieque apud Paderbornenses in veneratione sunt, ab Aldrico Cenomanensium antistite Baduradus, ecclesiæ Paderbornensis præsul, impetravit, illaque a legatis, quos hic Cenomanos miserat, anno 836 maxime solemnitate ac pompa Paderbornam fuere translata, uti apud omnes in confesso est. Translationis hujus Historiam una cum miraculis, in illa patratâ, in litteras misere, quos apud nos tom. V Julii in Commentario Actis S. Liborii prævio num. 14 et 15 Bollandus recenset, Ido presbyter seu potius e Notitiis, partim viva voce, partim scripto ab hoc acceptis, scriptor*

Sazo anonymus, alterque, qui Cenomanus fuit, scriptor iidem anonymus. Hisce porro Gobelinus Cosmodromii, prout hoc apud utrumque Meibomium exstat, ætate 6, cap. 41 Erconradum, ecclesiæ Cenomanensis diaconum, etiam adjungit. Verba, quibus id ibidem facit, etsi supra una cum nonnullis aliis recitata jam sint, iterum modo, quod accuratius expendenda hic veniant, hæc transcribo. Anno igitur, inquit, Lodewici (Pii imperatoris) 24 translatus est sanctus Liborius de civitate Cenomanica Gallie, in qua quondam ipse fuerat episcopus, ad Paderbornam Westphaliæ, Aldrico Cenomanensem et Badurado Paderbornensem regentibus ecclesiæ... Et Erconradus diaconus ecclesiæ Cenomanensis scribit eadem (in S. Liborii translatione patratâ) miracula, prout ea se vidisse testatur. Et ipse scribit, quod legati episcopi Baduradi, pro reliquiarum sanctarum receptione missi Cenomanicam, principales fuerunt Fologadus, advocatus episcopi Baduradi, Meinulphus archidiaconus, Adelbertus presbyter, Aldricus diaconus et Drudwinus subdiaconus; et quod Meinulphus in ecclesia sancti Vincentii Cenomanensi vocit monasterium sanctimonialium fundare in honorem beatæ Mariæ et sancti Liborii in loco, qui dicitur Bodicon. Ita Gobelinus: cum autem Erconradus, quem hic memorat, translationi S. Liborii ipsemet adfuerit, resque adeo in ea gestas optime potuerit habere perspectas, dubitandum sane non videtur, quin S. Meinulphus ad condendum monasterium voto etiam, idque Cenomanis, quo a Badurado pro impetrandis S. Liborii reliquiis missus fuerit, sese obstrinxerit, si modo re etiam vera, quod verba proxime recitata continent, litteris mandavit Erconradus, ecclesiæ Cenomanensis diaconus.

57 *Verum an exstet, quam Erconradus Cenomanensis diaconus translationis S. Liborii historiam, una cum miraculis a se visis, conscripsisse traditur, nobis exploratum non est, potestque etiam, an hæc vere exararit Erconradus, non immerito revocari in dubium. Etsi enim illum, veluti qui id fecerit, Gobelinus apud utrumque Meibomium luculentissime laudet proxime recitatis Cosmodromii verbis, non esse tamen hæc Gobelino attribuenda, verosimillimum efficiunt rationes, num. 15 et binis seqq. supra productæ, quas præterea, contra ac non nemo forte contendet, non infirmari etiam apparet ex eo, quod, qui Cosmodromio Gobeliniâ plurimum usi noscuntur, Krantzius et num. 16 laudatæ, quæ apud nos Ms. exstat, Chronicæ Paderbornensis auctor, ille Metropolis lib. 1, cap. 28, hic Operis sui cap. 9, eadem prorsus, quæ apud utrumque Meibomium Cosmodromii loco proxime cit. Gobelinus, de S. Meinulphi ad Cenomanensem urbem legatione votoque ibidem emisso memoriæ prodant. Ut quid enim, ut bini illi scriptores id fecerint, factum esse nequierit dumtaxat ex eo, quod, quæ adhibuerunt, Cosmodromii Gobeliniâ exemplaria, non secus atque alia, quæ utriusque Meibomio præfuzere, aucta omnia fuerint ex facta aliunde eo modo, quem num. 15 vide expositum, ad genuinum Gobelini textum additione? Jam vero, cum id ita sit, rationes sane, ob quas Cosmodromii Gobeliniâ verba, proxime huc transcripta, Gobelino adjudicanda opinor, ex Krantzio et Paderbornensis Chronicæ auctore nequitam infirmantur, manetque adeo, hæc Gobelini verosimillime non esse.*

AUCTORE
C. B.

E

set narratio hæc, quæ forte Erconradi non est.

F